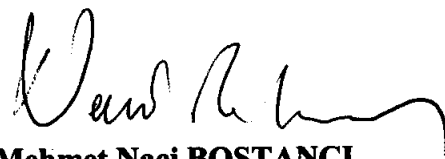
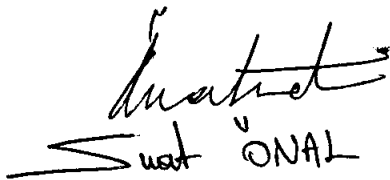
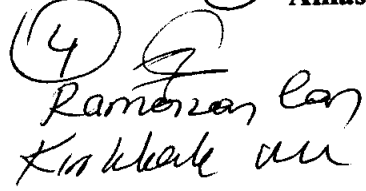
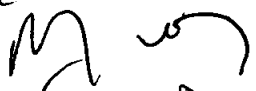
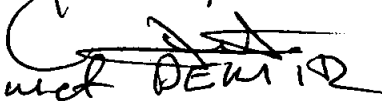
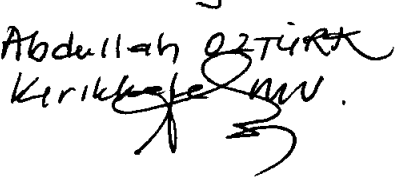
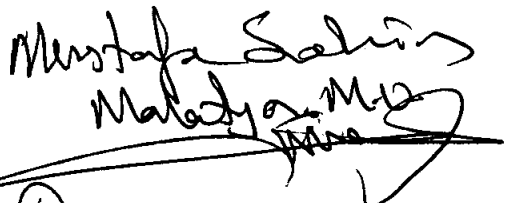
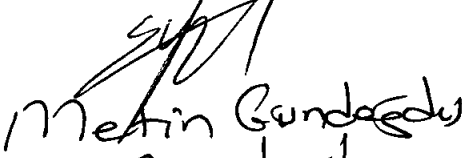
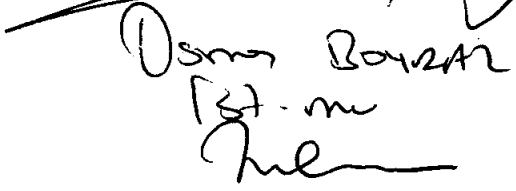

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ	
T.B.M.M. Grup Başkanlığı	
Tarih :	1.4.2016
Sayı :	126

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Siyasi Etik Kanunu Teklifimiz ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

- ② **Ayhan Sefer ÜSTÜN**
Sakarya Milletvekili
- ① **Mehmet Naci BOSTANCI**
Amasya Milletvekili
- ③ **Suat ÖNAL**
Dsmariye MV
- ④ **Ramazan Can Kırıkkale** MV
- ⑦ **Mehmet ALTAY**
Dışiş. MV.
- ⑥ **Ahmet Sami Coşkun**
Göçüm MV
- ⑧ **Mehmet DEMİR**
Kırıkkale MV
- ⑧ **Abdullah Öztürk**
Kırıkkale MV.
- ⑧ **Emine Yavuz Gözper**
Bursa Milletvekili
- ⑧ **Mustafa Salih Malazgirtli**
Malazgirtli MV
- ⑧ **Metin Gündoğdu**
Mandıracık
AK Parti Ordu
Milletvekili
- ⑧ **Osman Bursalı**
İst. MV
İzmir

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Avrupa Birliği Niyeti			
Esas Komisyon	Anayasa			
Tarih:	06 Nisan 2016		E.No: 2/1000	
Ysm.Üzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
OK	OK	K.D.	13.	MUS
TBMM BAŞKANI	OK			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ	
01 Nisan 2016	
Numara:	

TBMM GENEL EVRAK	
01 Nisan 2016	
No:	60122

İlhami TAŞKESENİOĞLU Erzurum
Mehmet Kasım GÜLPINAR Şanlıurfa MV.
Hitmet Ayar Rize
Ahmet Gündoğdu Ankara
Uğur AYDEMİR Manisa
Cihan Pektaş Gümüşhane
Mehmet Balasız Konya
Recep SEKER Karaman
RECEP UNCUOĞLU SAKARYA
Mehmet Erdem Aydın
Metin Gündoğdu ORDU
Salih FIRAT Adıyaman
İbrahim Halil FIRAT Adıyaman
Mustafa SAHİN Malatya
RECEP KONUK KARAMAN
Yusuf BEYAZ TOKAT
Mehmet Sükrü ERDİNÇ ADANA
Ejder ASIKKAPI ELAZIG
Mustafa BALOĞLU KONYA

Özcan Uluhan Zeyneldeh mi
Burhanettin DYSAL Karabük

~~Özcan Uluhan~~
B. Zeyneldeh mi
Burhanettin DYSAL

Faruk ÖZÜ Düzce

Zülfü İlksen Çetinkaya KURT Gökem

Serap Yazar — ISTANBUL

Recep SEKER KARAMAN

Zehra TAsKİREN NİĞEN Eziyung

Mehmet Kasım GÜLPINAR Samsun

Mehmet Babaoğlu Konya

Hikmet Ayar Rize

Mustafa YEL TEKİRDAĞ

Metin AKOĞU TEKİRDAĞ

Rafet Seren Edirne

Ahmet SORGUN KONYA

Ahmet Uzer Gaziantep

Mehmet Erdoğan Gaziantep

Abdul Kadir YÜKSEL Gaziantep

Tülay Kaynarca İstanbul

Dr. Hasan SEKT ISTANBUL

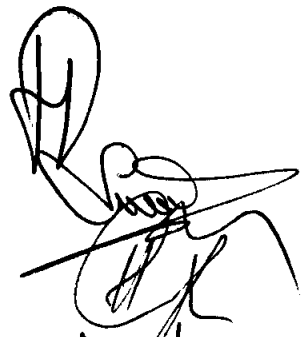
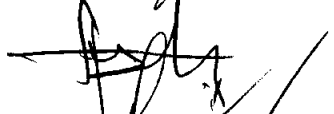
Adnan Boynukara Adıyaman

Fevai Arslan Düzce

İbrahim Aydemir Samsun

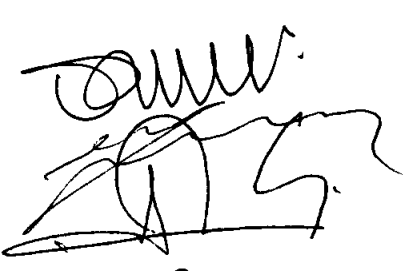
~~Özcan Uluhan~~
B. Zeyneldeh mi
Burhanettin DYSAL
Faruk ÖZÜ
Zülfü İlksen Çetinkaya
KURT Gökem
Serap Yazar
Recep SEKER
Zehra TAsKİREN NİĞEN
Eziyung
Mehmet Kasım GÜLPINAR
Samsun
Mehmet Babaoğlu
Konya
Hikmet Ayar
Rize
Mustafa YEL
TEKİRDAĞ
Metin AKOĞU
TEKİRDAĞ
Rafet Seren
Edirne
Ahmet SORGUN
KONYA
Ahmet Uzer
Gaziantep
Mehmet Erdoğan
Gaziantep
Abdul Kadir YÜKSEL
Gaziantep
Tülay Kaynarca
İstanbul
Dr. Hasan SEKT
ISTANBUL
Adnan Boynukara
Adıyaman
Fevai Arslan
Düzce
İbrahim Aydemir
Samsun

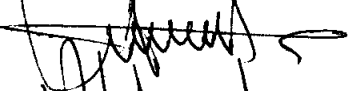
İmran KILIÇ Kahramanmaraş
 Hacı Bayram Türboğlu HATAY
 Hüsnüye Erdoğan KONYA
 Nursel Reyhanlıoğlu K.MARAS
 Hüseyin Özbakır Zonguldak
 Hakan Çavuşlu Bursa
 Halis DALKILIÇ İSTANBUL
 Ali İhsan Taştan Sabarupa
 Verna Kirci Balıkesir
 Nursit Yıldırım İstanbul
 Leyla Şahin Usta Konya
 Tamer Yıldız Kayseri
 Mihrimah Belma Söhr İstanbul
 İlyas SEÇER Kocaeli
 M. İlker ÇİTİL K.Maras
 Mehmet Uğur Dilipak K.Maras
 Murat Demir Kastamonu
 Majm ÇELİK Kastamonu
 Fehmi KÜPAÜ Bolu
 Hilmi BİNGİR Sivas
 Yusuf Beşer Yozgat

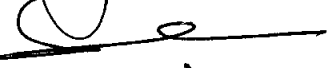

~~Abdullah~~
Aziz BABUŞCU İSTANBUL

Mehmet Ali PULU İSTANBUL

Abdullah ARAÇ Konya
Fikri DEMİREL Yalova

Zekeriya BİRKAN Bursa

İsmail AYDIN

Atay USLU

Nurettin ARAS

İZMİR

Habib EYEMER Konya

Hasan TURAN

İSTANBUL

Necdet UNGUR

ADANA

Azmi EKER

İSTANBUL

Nurettin YARMAK Malatya

Mustafa İSEN Samsun

İsmail TAMER Kayseri

Hamza DAĞ

~~A. P. İleri~~

~~Z. İ.~~

~~A. H.~~

~~A. H.~~

N. Aron

~~A. H.~~

~~A. H.~~
Günimur

~~A. H.~~

~~A. H.~~

~~A. H.~~

~~A. H.~~

Muriat ALPARSLAN Ankara

Haydar Ali YILDIZ Istanbul

Cengiz Aydoğan Alkaya

Abdurrahman ÖZ

Aydın

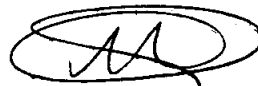
Ahmet Arslan

Kars

Hamdi İsmail Kurt

Samsun

Mehmet MUŞ

Orhan Kırca

Samsun

Ahmet Demircan

Samsun

Samir Bedeoğlu Kayseri

Hüseyin Kocabeyaz İzmir

İsmail Emrah KARAYEL Kayseri

Veyis Karayel, KARAYEL

Şakir GİZLİGİDER NEVŞEHİR

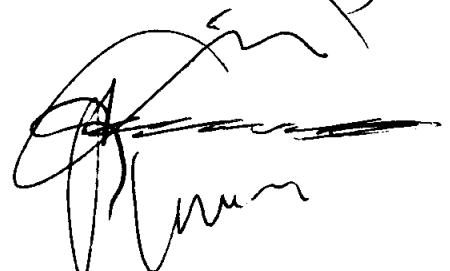
Eken Korkmaz

İstanbul

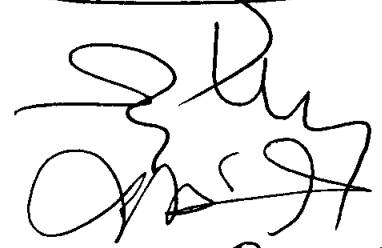
SAHİN TIR

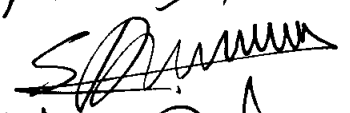
DEVRİZLİ

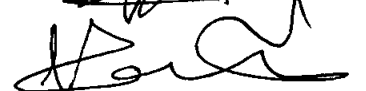

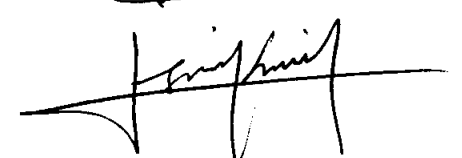

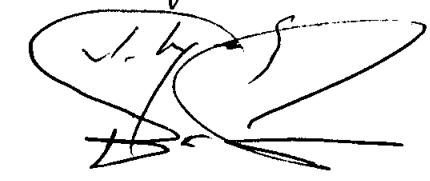

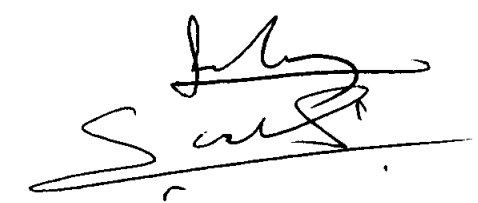

GENEL GEREKÇE

Demokrasilerin temelinde dürüst yönetim ve temiz siyaset ilkeleri ile bu ilkeler etrafında oluşturulan normlar yatmaktadır. Çünkü ideal bir demokrasi, yönetilenlerin kendilerini temsil etmekle yetkilendirdikleri kişilere toplum adına tevdi ettikleri gücün yine toplumun yüksek yararı için kullanılacağına güven duymasıyla oluşabilir. Bu güven ise ancak halkı temsil edenlerin bağlı kalacağı ilkelere ilişkin bir değerler mutabakatı ve bu mutabakatı somutlaştıran kural ve mekanizmalar ile sağlanabilir ve korunabilir.

Kamusal ve toplumsal hayatta doğru ve yanlış davranışların neler olduğunu yalnızca ceza kanunlarının hangi eylemleri kısıtlayıp kısıtlamadığına bakarak tespit etmek mümkün değildir. Her toplumun kendine özgü inanç, kültür ve geleneklerinden süzülen yönleriyle birlikte ahlaki değerler sistemi bu noktada devreye girmektedir. Bunun yanında, belli bir mesleği yürüten kişilerin işlerini yapma ve halka sunma biçimleriyle ilgili kendi alanlarında ilke ve davranış kuralları da görülebilmektedir. Siyaset kurumunu ilgilendiren konularda doğru ve yanlış birbirinden ayırt edecek hususlar için de bu durum geçerlidir. Bir yanda ceza kanunlarının zaten yasakladığı ve yaptırıma bağladığı fiiller, bir diğer yanda ise ceza kanunlarının yasaklamadığı ama toplumun kendisini temsil edenlere güvenini sarsabilecek hatta yok edebilecek tutum ve davranışlara karşı gelişen etik ve vicdani hükümler bulunur. Ancak, belli bir hukuki çerçeveye dayandırılmadan ve denetlenebilir hale getirilmeden bu etik ve vicdani hükümlerin etki derecesi sınırlı kalacaktır.

Siyasi etik ilkeleri, esasen toplumu temsil edenlere yönelik doğru davranış ilkelerinin bir sisteme bağlanarak somutlaştığı, izlenebilir ve denetlenebilir niteliğe kavuşturulduğu bir çerçeveyi ifade etmektedir. Bu yönüyle, ABD, İngiltere, Fransa, Almanya gibi birçok gelişmiş ülke demokrasilerinde bu yönde düzenlemeler yapıldığı, ilkelerin belirlendiği, bu ilkelerin ihlalinin çeşitli düzeylerde yaptırıma bağlanabildiği görülmektedir. Ayrıca, yolsuzlukla mücadele alanında Avrupa Konseyi bünyesinde oluşturulan ve Türkiye'nin de 2004 yılından beri aktif biçimde katkı verdiği Avrupa Konseyi Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO), diğer pekçok konu yanında siyasi etik ilkelerinin hayata geçirilmesine yönelik üye ülkelere tavsiyelerde bulunmaktadır.

Türkiye'de milletvekilliği ile bağdaşmayan işlerin belirlendiği Anayasanın 82 nci maddesi ve bu maddeye bağlı olarak çıkarılan 31/10/1984 tarihli ve 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun, milletvekillerini de kapsayacak şekilde mal bildiriminde bulunma zorunluluğu ve hediye almada kısıtlamalar öngören 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu başta olmak üzere çeşitli belgelerde siyasi etiği ilgilendiren düzenlemeler yer almaktadır.

Milletvekillerine yönelik siyasi etik ilkelerini, örnek ülke uygulamalarında olduğu gibi çerçeve bir hukuksal dayanağa kavuşturma amacı doğrultusunda TBMM bünyesinde çeşitli partiler tarafından kanun teklifi taslakları hazırlanmış ve bu kapsamda faaliyetler yürütülmüştür. Bu anlamda siyasi etik konusuna yönelik özel bir düzenleme ihtiyacı TBMM'nin gündeminde kalmaya devam etmiştir.

Öte yandan, siyasi etik konusuna özel bir önem veren 64 üncü Hükümet, 2016 Yılı Eylem Planının üç aylık sürede gerçekleştirilecek reformlara ilişkin bölümünde, uluslararası iyi uygulama örnekleri dikkate alınarak açıklık, saydamlık, hesap verilebilirlik, tarafsızlık, dürüstlük ve objektiflik ilkelerine dayalı bir siyasi etik kanunu çıkarılmasına yer vermiştir.

Siyasi Etik Kanununun, aşağıda belirtilen alanlarda olumlu yansımaları olması beklenmektedir:

- 1- Siyasi etikle ilgili çalışmalara yön verebilecek bir hukuksal çerçevenin oluşturulması,
- 2- Siyasi etikle ilgili olarak Anayasa ve çeşitli kanunlarda dağınık şekilde yer alan hükümlerin tek ve kapsamlı bir metin olarak düzenlenmesi,
- 3- Siyasi alanda yol gösterici fonksiyon görececek etik ilke ve standartların belirlenmesi,
- 4- Siyasi etik kapsamında değerlendirilen "hediye alma yasağı, çıkar çatışması oluşturan durumlarda beyan yükümlülüğü, tahsis edilen kamu imkânlarının kişisel amaçlar için kullanılmaması" gibi konuların sistematik bir şekilde düzenlenmesi,

- 5- Siyasi etik ilkelerinin ihlalini oluşturan davranışlar karşısında, başvuru üzerine denetim

yapacak bir denetim mekanizmasının oluşturulması,

6- Siyasi etik ilkelerinin somut olaylara uygulanmasına ilişkin olarak milletvekillerine yardımcı olacak bir danışma mekanizmasının oluşturulması,

7- Siyasi etik kültürünün yerleştirilmesi ve bu amaçla kılavuz niteliğinde belgeler oluşturulması.

8- Kamuoyunun siyasete ve demokrasiye güvenini artıracak, evrensel standartlara uygun bir siyasi etik düzenlemesinin yapılması.

Bu bağlamda hazırlanan Teklif, kapsamı TBMM üyelerinin milletvekilliği görevini yerine getirmelerine ilişkin haller ile sınırlı olmak üzere, esas olarak şu hususları kapsamaktadır:

1- Siyasi etikle ilgili temel ilkelerin belirlenmesi.

2- Bu ilkelerin hayata geçirilmesi kapsamında olmak üzere, mal bildirimini, çeşitli çıkar çatışması durumlarına dair beyan yükümlülüğü, hediye alma yasağı gibi özel konuların düzenlenmesi.

3- Siyasi etik ilkeleriyle ilgili kurumsal yapının oluşturulması.

4- Siyasi etik ihlallerine karşı izleme, denetim ve yaptırım sisteminin düzenlenmesi.

5- Üyelikle bağdaşmayan işler ve üyelik sonrası geçici kısıtlamaların belirlenmesi.

Teklifin, ülkemizde siyasi etik ilkelerinin daha sağlıklı biçimde hayata geçmesine ve dolayısıyla demokrasiye ve genel olarak siyaset kurumuna yönelik güvenin artmasına katkı vereceği değerlendirilmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Kanunun amaç ve kapsamı belirlenmektedir.

Kanunun amacı, TBMM üyelerine ilişkin siyasi etik ile ilgili genel çerçevenin oluşturulması hedefi doğrultusunda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan işlerin belirlenmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yönelik etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi, siyasi parti grupları bünyesinde siyasi etik kurulları ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Siyasi Etik Komisyonu oluşturulması ile bunların görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesi olarak ifade edilmektedir.

Kanun, TBMM üyelerinin doğrudan doğruya milletvekilliği görevini yerine getirmelerine ilişkin olarak ortaya çıkan halleri kapsamaktadır. Bu anlamda, bazı örnek uluslararası uygulamalarda da görüldüğü gibi, yürütme organının unsuru olan Bakanlar Kurulu üyelerinin bakanlık görevi kapsamındaki icrai faaliyetleri, esas amacı yasama faaliyetlerine ilişkin temel etik ilkeleri belirlemek olan kanunun kapsamı dışında kalmaktadır.

MADDE 2- Madde ile, Kanunda geçen bazı terimler tanımlanmaktadır.

MADDE 3- Madde ile milletvekillerine yönelik siyasi etik ilkeleri belirtilmektedir. Milletvekillerinin, adalet, eşitlik, dürüstlük, objektiflik, açıklık, şeffaflık, hesap verebilirlik, genel yararı gözetme, konum, unvan ve yetkilerini kullanarak kişisel menfaat sağlamama, çıkar çatışması oluşturan durumlardan kaçınma, yasama faaliyetlerini etkilemeye dönük girişimlere ilişkin açıklık ve şeffaflık ilkelerine dikkat etme şeklindeki ilkelere uymaları hükme bağlanmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasına göre, etik ile ilgili konularda milletvekillerinin bilgilendirilmesi ile milletvekillerinin belli somut koşullarda bu ilkelere nasıl uyum gösterileceği konusunda danışma hizmetine ihtiyaç duyabileceği dikkate alınarak TBMM Başkanlığı nezdinde bir birim oluşturulması konusunun Komisyonun görüşü alınarak TBMM Başkanlığı tarafından çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir. Bu birim, milletvekillerinin ihtiyaç duyabileceği bilgi ve danışmanlık hizmetini, gizlilik ilkesi çerçevesinde sağlayacaktır.

MADDE 4- Madde ile, milletvekillerinin beyan yükümlülüğü düzenlenmektedir. Milletvekilleri, hâlihazırda 3628 sayılı Kanun ve TBMM İçtüzüğü çerçevesinde göreve başladıktan sonra mal beyanında bulunmaktadır. Bu konuda 3628 sayılı Kanundaki mevcut hükümlerin korunması, ancak mal beyanının yenileme süresinin 3628 sayılı Kanundan farklı olarak iki yılda bir yapılması suretiyle dört yıllığına seçilen milletvekilleri açısından uygulamada etkinliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

Madde ile, beyan yükümlülüğü, mal bildirimini dışındaki bazı hususları da kapsayacak şekilde genişletilmektedir. Buna göre, milletvekillerinin görevleri süresince yapmalarında herhangi bir yasal engel bulunmayan işlerini, görevleriyle ilgili olarak kendileri açısından çıkar çatışması oluşturan veya oluşturabilecek durumları, kendilerine sunulan kamu imkânlarını ve bunların kullanım alanlarını da beyan etmekle yükümlü olmaları öngörülmektedir.

MADDE 5- Madde ile, milletvekillerinin hediye kabul etme yasağı düzenlenmektedir. Bu kapsamda, milletvekillerinin yerli veya yabancı gerçek ve tüzel kişilerden hediye veya menfaat temin etmesi ilke olarak yasaklanmaktadır. Bu yasağa istisna oluşturabilecek durumların ise TBMM Başkanlığı tarafından Siyasi Etik Komisyonunun görüşü alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi öngörülmektedir.

MADDE 6- Madde ile, TBMM’de grubu bulunan siyasi partilerin bünyesinde oluşturulacak olan siyasi etik kurulları düzenlenmektedir. Siyasi etik kurulları, Kanunun öngördüğü kurumsal yapılanma çerçevesinde, partilerin TBMM gruplarının bünyesinde teşkil edilecektir. Siyasi etik kurullarının üye sayısının beş ila dokuz arasında belirlenmesi, oluşumlarına dair diğer hususların ise TBMM Başkanlığı tarafından Siyasi Etik Komisyonunun görüşü alınmak suretiyle çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir. Siyasi etik kurulları, Kanunda öngörülen izleme ve denetim sisteminin bir unsuru olarak kendi partilerine mensup milletvekilleri aleyhindeki başvuruları incelemek ve karara bağlamakla yetkilendirilmektedir.

MADDE 7- Madde ile, Siyasi Etik Komisyonunun oluşumu, görev ve yetkileri düzenlenmektedir. Siyasi etikle ilgili kurumsal yapılanmanın bir diğer unsuru olan Komisyonun, TBMM’de grubu bulunan partilerin temsil oranlarına göre üye verdiği, başkanın üyeler tarafından salt çoğunlukla seçildiği onbir üyeli bir yapı olması öngörülmektedir. Komisyon, siyasi etikle ilgili etik rehber hazırlanması gibi bilgilendirici çalışmalar ve konuyla ilgili uluslararası nitelikli işbirliği faaliyetleri yanında, siyasi etik kurullarının incelediği başvurularla ilgili itiraz mercii, grubu bulunmayan partilere mensup olan veya bağımsız milletvekilleri hakkındaki başvurulara ilişkin olarak ise inceleme ve gerekli hallerde yeniden inceleme mercii olarak da görev yapacaktır.

MADDE 8- Madde ile, bu Kanunun 3 üncü maddesi kapsamındaki etik davranış ilkelerinin ihlal edildiği durumlar karşısında başvuru temelinde bir denetim ve yaptırım sistemi düzenlenmektedir. Başvurularda, 3071 sayılı Kanunda öngörülen şartlar yanında soyut ve genel nitelikte olmama, kişi ve olay belirtilmesi, bulgu ve belgelerle desteklenmesi şartları da aranacaktır.

Başvurular, ilk aşamada TBMM Başkanlığı tarafından belirtilen şartlara uygunluk yönünden incelenecektir. Uygun görülen başvurular, TBMM Başkanlığı tarafından ilgili milletvekilinin mensup olduğu siyasi partinin siyasi etik kuruluna iletilecektir. Kurul, makul bir süre çerçevesinde tamamlayacağı inceleme sonunda bir ihlal bulunup bulunmadığı noktasında karar alacak ve bu kararını TBMM Başkanlığı ve ilgili milletvekiline bildirecektir. Bu aşamada ilgili milletvekili itirazın veya TBMM Başkanı gerek görmesi halinde onbeş gün içinde dosyayı Komisyona götürebilecektir; aksi halde kurulun kararı kesinleşecektir. Komisyonun itiraz üzerine yaptığı inceleme sonunda aldığı karar kesin nitelikli olacaktır. Başvuru tarihinde TBMM’de grubu bulunan bir partiye mensup olmayan milletvekilleri hakkındaki dosyalar ise Komisyona iletilecektir. Komisyonun kararı, ilgili milletvekili veya TBMM Başkanı onbeş gün içinde Komisyondan yeniden inceleme talep etmezse kesinleşecektir; aksi takdirde Komisyonun yeniden inceleme sonunda aldığı karar kesin karar olacaktır.

Başvuru süresince kurul ve Komisyon çalışmaları gizlilik ilkesi çerçevesinde yürütülecektir.

MADDE 9- Madde ile, milletvekillerinin üyelik süresince yapamayacakları işler düzenlenmektedir. Bu konu, hâlihazırda Anayasanın 82 nci maddesi ve 3069 sayılı Kanunda düzenlenmekte olup, esas olarak mevcut duruma herhangi bir değişiklik getirmeden ilgili hükümler Kanun metnine dercedilmektedir. Bunun yanında, 2531 sayılı Kanunun kamu görevinden ayrılan kamu görevlileri için öngördüğü, önceki kurumlarına karşı üç yıl süreyle görev ve iş alma yasağına benzer bir hüküm milletvekilleri açısından düzenlenmektedir.

MADDE 10- Madde ile, yaptırımlar düzenlenmektedir. Milletvekillerinin bu Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen etik davranış ilkelerine aykırılığı bu Kanunda öngörülen prosedürler izlenerek tespit edilen fiilleri hakkında TBMM Başkanı gerek görmesi halinde uyarma cezası verebilecektir. Bunun yanında, milletvekillerinin mal bildiriyle ilgili ihlalleri hakkında 3628 sayılı Kanunda gösterilen cezaların uygulanması, üyelik sonrası üç yıllık süre içinde TBMM'ye karşı iş ve görev almaları halinde 2531 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde belirtilen ceza hükmünün uygulanması, üyelikle bağdaşmayan işleri yapmakta ısrar eden milletvekilleri hakkında Anayasanın 84 üncü maddesi ve TBMM İçtüzüğünde belirtildiği gibi Genel Kurulun kararıyla üyeliğin düşmesi öngörülmektedir.

MADDE 11- Madde ile, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde TBMM İçtüzüğünün uygulanması öngörülmektedir.

MADDE 12- Madde ile, yürürlükten kaldırılan ve değiştirilen hükümler belirtilmektedir.

MADDE 13- Yürürlük maddesidir.

MADDE 14- Yürütme maddesidir.

SİYASİ ETİK KANUNU TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği ile bağdaşmayan işlerin belirlenmesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine yönelik etik davranış ilkelerinin düzenlenmesi, siyasi parti grupları bünyesinde siyasi etik kurulları ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde Siyasi Etik Komisyonu oluşturulması ile bunların görev, yetki, çalışma usul ve esaslarının düzenlenmesidir.

(2) Bakanlar Kurulu üyeleri, milletvekilliği görevinden kaynaklanan haller bakımından bu Kanun hükümlerine tabidir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Komisyon: Siyasi Etik Komisyonunu,
 - b) Kurul: TBMM'de temsil edilen siyasi parti grupları bünyesinde oluşturulan siyasi etik kurullarını,
 - c) TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisini,
- ifade eder.

Etik davranış ilkeleri

MADDE 3- (1) TBMM üyeleri görevlerini yerine getirirken;

- a) TBMM üyesi olmaktan kaynaklanan konum ve yetkileri ile milletvekilliği unvanlarını kullanarak, kendilerine, yakınlarına veya üçüncü kişilere menfaat sağlamaya yönelik davranışlardan kaçınırlar.
- b) Adalet, eşitlik, dürüstlük ve objektiflik ilkelerini gözetirler.
- c) Kendilerine tahsis olunan kamu imkânlarını amacına uygun olarak kullanmaya özen gösterirler.
- ç) Açık, şeffaf ve erişilebilir olmaya özen gösterirler.
- d) Hesap verebilirliği ve genel yararı gözetirler.
- e) Çıkar çatışması oluşturan veya oluşturma ihtimali bulunan durumlardan kaçınırlar; bu durumların kararlarını etkilememesi ve yasama faaliyetine yansımaması için gerekli önlemleri alırlar.
- f) Yasama faaliyetlerini etkilemek amacıyla, kendileri nezdinde yapılan girişimler hususunda açıklık ve şeffaflığa dikkat ederler.

(2) Etik davranış ilkelerinin uygulanmasına ilişkin TBMM üyelerine yapılacak bilgilendirmelerin kapsamı ve yöntemleri ile talep halinde TBMM üyelerine gizlilik ilkesi çerçevesinde danışma hizmeti verecek birime ilişkin usul ve esaslar Komisyonun görüşü alınarak TBMM Başkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.

Beyan yükümlülüğü

MADDE 4- (1) TBMM üyeleri, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine göre mal bildiriminde bulunurlar. Bu bildirim takip eden ikinci yılın sonunda yenilenir.

(2) TBMM üyeleri, aşağıdaki hususları TBMM Başkanlığına beyan ederler:

- a) Bu Kanunun 9 uncu maddesinin kapsamı dışında kalan işler.
- b) Yasama faaliyetleriyle ilgili olarak kendileri açısından çıkar çatışması oluşturan veya oluşturma ihtimali bulunan durumlar.
- c) Yasama faaliyetleri kapsamında kendilerine tahsis edilen kamu imkânları ve bunların kullanım alanları.

(3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Komisyonun görüşü alınarak TBMM Başkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Hediye alma

MADDE 5- (1) TBMM üyeleri; gerçek veya tüzel kişilerden TBMM Başkanlığı tarafından Komisyonun görüşü alınarak çıkarılan yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara aykırı hediye veya menfaati kabul edemez.

(2) TBMM üyeleri; milletlerarası protokol, mücamele veya nezaket ilkeleri uyarınca, yabancı devletlerden, milletlerarası kuruluşlardan, sair milletlerarası hukuk tüzel kişiliklerinden, aldıkları tarih itibarıyla 3628 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde belirlenen değeri aşan hediye veya bağış niteliğinde eşya almaları durumunda, bunları aldıkları tarihten itibaren bir ay içinde TBMM Başkanlığına teslim ederler.

Siyasi etik kurulları

MADDE 6- (1) Siyasi etik kurulları, 8 inci madde kapsamında yetkisine giren konuları incelemek ve bu Kanunun 3 üncü maddesinde düzenlenen etik davranış ilkeleri çerçevesinde bunları karara bağlamakla görevli ve yetkilidir.

(2) Siyasi parti grupları, her yasama dönemi başında en az beş, en fazla dokuz olmak üzere kurul üyelerini belirler ve TBMM Başkanlığına bildirirler.

(3) Bu madde kapsamındaki kurulların oluşumu ile çalışma usul ve esasları Komisyonun görüşü alınarak TBMM Başkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Siyasi Etik Komisyonu

MADDE 7- (1) Siyasi Etik Komisyonu, her yasama dönemi başında siyasi partilerin kendi etik kurullarının üyeleri arasından bildirdiği onbir üyeden oluşturulur. Üyeliklerin partilere göre dağılımı, TBMM Başkanı tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 11 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen oranlara göre belirlenir.

(2) Mensubu olduğu siyasi parti ile üyelik bağı sona eren, TBMM'de grup kurma hakkını kaybeden bir siyasi partiye mensup olan veya kendiliğinden ayrılma isteminde bulunan TBMM üyesinin Komisyon üyeliği kendiliğinden sona erer. Boşalan üyelikler, birinci fıkra da belirtilen usule göre tamamlanır.

(3) Komisyonun görev süresi bir yasama dönemidir.

(4) Komisyon başkanı, üyeler tarafından salt çoğunlukla seçilir.

(5) Komisyonun görev ve yetkileri şunlardır:

a) 8 inci madde kapsamında yetkisine giren konuları incelemek ve bu Kanunda düzenlenen etik davranış ilkeleri çerçevesinde bunları karara bağlamak.

b) Siyasi etik konusuna ilişkin uluslararası gelişmeleri izlemek ve ilgili uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak.

c) TBMM üyeleri için etik rehber hazırlanması ve yenilenmesi ile benzeri bilgilendirici çalışmaları yapmak.

(6) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Komisyonun görüşü alınarak TBMM Başkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Başvuru ve inceleme usulü

MADDE 8- (1) TBMM üyelerinin bu Kanunun 3 üncü maddesi kapsamındaki etik davranış ilkelerine aykırı olduğu iddia edilen eylem ve işlemleri hakkındaki başvurular, TBMM Başkanlığına yapılır.

(2) Başvurunun, 1/11/1984 tarihli ve 3071 sayılı Dilekçe Hakkının Kullanılmasına Dair Kanunda belirlenen esaslara uygun olması zorunludur.

(3) Başvuruların soyut ve genel nitelikte olmaması, kişi ve olay belirtilmesi, bulgu ve belgelere dayanması zorunludur.

(4) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen şartları taşıyan başvurular, TBMM Başkanı tarafından ilgili milletvekilinin mensubu olduğu siyasi partinin siyasi etik kuruluna iletilir.

(5) Kurul, kendisine intikal eden başvuruyu inceler, ilgili milletvekilinin görüş ve cevaplarını aldıktan sonra etik davranış ilkelerine aykırılık bulunup bulunmadığı hususunda kararını verir. Kurul, kararını ilgili milletvekiline ve TBMM Başkanlığına bildirir.

(6) Kurulun aldığı kararlara karşı ilgili milletvekili, kararın kendisine tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde Komisyona itirazda bulunabilir. TBMM Başkanı da gerek görmesi halinde aynı süre içinde Kurul kararını incelenmek üzere Komisyona gönderebilir.

(7) Komisyon, kendisine intikal eden Kurul kararları hakkında incelemesini yapar ve etik davranış ilkelerine aykırılık bulunup bulunmadığı hususundaki kararını verir. Komisyon kararını ilgili milletvekiline ve TBMM Başkanlığına bildirir.

(8) Kurulun ilgili milletvekili tarafından süresi içinde itiraz edilmeyen veya TBMM Başkanı tarafından Komisyona gönderilmesine gerek görülmeyen kararları ile Komisyonun itiraz incelemesi sonucu verdiği kararlar kesindir.

(9) Başvuru tarihi itibarıyla TBMM'de grubu bulunan bir siyasi partiye mensup olmayan milletvekilleri hakkındaki başvurular ise Komisyona gönderilir. Komisyon, inceleme sonucu verdiği karar ilgili milletvekiline ve TBMM Başkanlığına bildirir. İlgili milletvekili veya gerek görmesi halinde TBMM Başkanı, kararın kendilerine bildirilmesinden itibaren onbeş gün içinde Komisyonun kararının yeniden incelenmesini isteyebilir. Komisyonun yeniden inceleme üzerine verdiği kararlar kesindir.

(10) Kurul ve Komisyon bu madde kapsamındaki başvuru incelemelerini gizlilik ilkesi çerçevesinde yürütür. Kurul ve Komisyonun başvurulara ilişkin toplantıları gizlidir; kurul ve Komisyonca çağırılmayan hiç kimse bu toplantılara katılamaz, dosya ve belgeleri inceleyemez ve bilgi alamaz. Kurul ve Komisyon adına veya üyeler ya da toplantılara katılan personel ve diğer kişiler tarafından, başvuru dosyaları hakkında yazılı ve görsel basına veya kamuoyuna açıklama yapılamaz, bilgi ve belge verilemez.

(11) Başvuruların incelenmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu maddenin uygulanmasına dair diğer hususlar, Komisyonun görüşü alınarak TBMM Başkanlığı tarafından çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Üyelikle bağdaşmayan işler

MADDE 9- (1) TBMM üyeleri görevleri devam ettiği sürece;

a) Devlet ve diğer kamu tüzel kişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devlettten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik, hakemlik, iş takipçiliği, komisyonculuk veya danışmanlık yapamazlar, genel sekreter, sekreter veya benzeri herhangi bir isim altında hiçbir yönetim görevi alamazlar.

b) Serbest mesleklerini icrada, ferdi işletmelerini idarede milletvekilliği unvanlarını kullanamazlar.

c) Yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmi veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. Bir üyenin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, TBMM'nin kararına bağlıdır.

ç) Yabancı bir devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen idari ve siyasi, ücretli herhangi bir işi veya görevi TBMM'nin kararı olmadıkça kabul edemezler.

(2) TBMM üyelerinin yapamayacakları işlere ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(3) TBMM üyeleri, üyeliklerinin sona ermesinden itibaren üç yıl süreyle TBMM'ye karşı 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen işleri yapamazlar.

Yaptırımlar

MADDE 10- (1) 8 inci madde kapsamında etik davranış ilkelerine aykırılık kararı verilmesi halinde uyarma cezası verilmesinin gereğini takdir ve yerine getirme yetkisi, TBMM Başkanına aittir.

(2) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aykırı hareket eden TBMM üyeleri hakkında 3628 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(3) Üçüncü fıkrası hariç olmak üzere 9 uncu maddeye aykırı hareket eden TBMM üyeleri hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uyarınca işlem yapılır. Üyeliğin düşmesine üye tamsayısının salt çoğunluğunun gizli oyuyla karar verilir

(4) Bu Kanunun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere 2531 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

İçtüzüğün uygulanması

MADDE 11- (1) Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri uygulanır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler ile atıflar

MADDE 12- (1) 31/10/1984 tarihli ve 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Mevzuatta 3069 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 13- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 14- (1) Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı yürütür.